

Засилване на финансовия надзор в Европа

Предистория

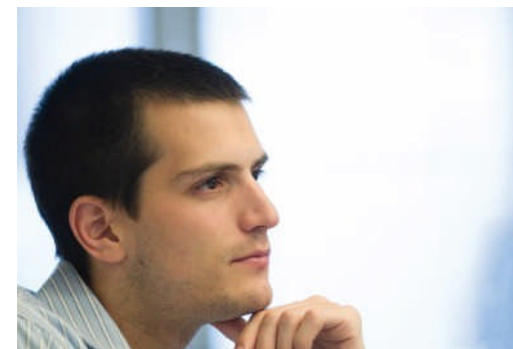
Продължаващата финансова криза постави по въпрос ефективността на европейската система за финансов надзор, която остава фрагментирана на национално ниво, както и направи необходимо вземането на сериозни законодателни мерки за преодоляване на недостатъците. За тази цел беше сформирана експертна група на високо ниво, оглавена от бившия Управител на Международния валутен фонд г-н Жак дьо Ларозиер, със задачата да подготви препоръки за подобряване на финансовия надзор в Европа. В периода март-юни 2009 г. докладът на групата „д-р Ларозиер“ беше последователно разгледан и одобрен от Европейския съвет, Европейската комисия („Комисията“) и Съвета на Европейския съюз по икономически и финансови въпроси (ЕКОФИН). В допълнение, в периода март-юли 2009 г. бяха проведени две открити публични допитвания относно целия пакет от мерки, като за коментар по предлаганите реформи бяха поканени всички заинтересовани страни

(доставчиците на финансови услуги, регулаторите и надзорните институции, обществеността като цяло). След като събра и анализира повече от сто мнения, мнозинството от които одобрителни, през месец септември 2009 г. Комисията прие пакет от предложения за регламенти. Предложенията предвиждат създаване на Европейски съвет за системен риск („ЕССР“), както и три нови институции, т.нар. Европейски надзорни органи („ЕНО“).

Европейски съвет за системен риск („ЕССР“)

Предложението на Комисията за регламент предвижда създаването на напълно нов орган в системата на ЕС – ЕССР. Той следи за предпазливо управление на активите (prudential supervision) на макроравнище върху финансовата система на ЕС с цел намаляване и предотвратяване на системни рискове. ЕССР няма да разполага с правомощия да издава задължителни актове - ролята му по-скоро е замислена като

„представително-експертна“ – той ще извършва висококачествена оценка на риска в цялата финансова система на ЕС и може да приема препоръки и да издава предупреждения за рискове. Адресати на тези незадължителни мерки могат да бъдат както Общността като цяло, така и отделни Държави-членки, ЕНО и националните надзорни власти. Главният решаващ орган в структурата на ЕССР ще бъде Общият съвет, в чиито състав участват всички управители на национални банки, Председателите на ЕНО, Председателят на Европейската централна банка и др.





Европейски надзорни органи („ЕНО“)

В своето предложение Комисията предвижда създаване на Европейска система за финансов надзор, която да представлява мрежа от национални финансово-надзорни органи, работещи в сътрудничество с ЕНО. ЕНО не са новост в европейската правна рамка – те ще бъдат създадени чрез реорганизиране на съществуващите европейски надзорни комитети¹ в следните органи:

- Европейски банков орган („ЕБО“);

¹ Комитетът на европейските банкови надзорници („КЕБН“) (CEBS), Комитетът за европейско застраховане и професионален пенсионен надзор („КЕЗППН“) (CEIOPS) и Европейският комитет на регулаторите на ценни книжа („ЕКРЦК“) (CESR).

- Европейски орган за ценните книжа и пазарите („ЕОЦКП“);
- Европейски орган за застраховане и професионално пенсионно осигуряване („ЕОЗППО“).

Новите европейски органи ще имат значително по-широки правомощия в сравнение с КЕБН, КЕЗППН и ЕКРЦК.

Структура и правомощия на ЕНО

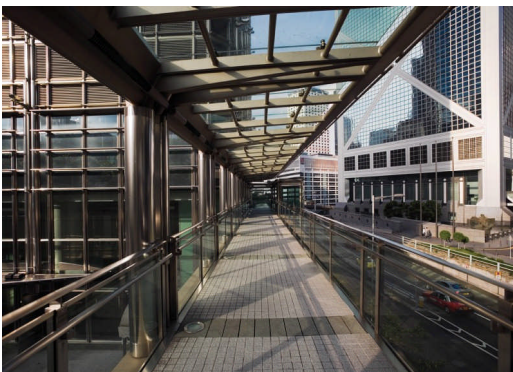
В предложението е заложено всички ЕНО да имат за главен решаващ орган Съвет на надзорниците, състоящ се от ръководителите на националните надзорни органи и Председателя на съответния ЕНО. Председателят на ЕНО ръководи заседанията на Съвета на надзорниците и на Управителния съвет на ЕНО, както и представлява ЕНО. Всеки ЕНО ще има Изпълнителен директор, отговарящ за управлението на ежедневната му дейност.

Най-общо, ЕНО ще поемат всички функции на съществуващите европейски надзорни комитети, като едновременно с това ще разполагат с по-широки правомощия и ще бъдат натоварени с повече отговорности. Наред с някои други, основните правомощия, предоставени на ЕНО, ще включват:

- Нормотворчество – ЕНО ще изготвят проекти за технически стандарти и правила, които ще бъдат приемани от Комисията под формата на регламенти и решения;
- Надзорни правомощия – ЕНО ще надзирават последователното и точно прилагане на европейското законодателство от страна на националните регулатори, могат да провеждат разследвания, да издават препоръки и, по изключение, да приемат решения със задължителен характер за националните регулатори;
- Уреждане на спорове – предвижда се специален механизъм за уреждане на спорове, в който ЕНО ще играят активна роля за преодоляване на разногласия между националните надзорни органи; в допълнение към тази си функция ЕНО ще разполагат със значителни координационни правомощия в кризисни ситуации;
- Аналитични функции – ЕНО ще извършват анализ и оценка на развитието на финансовия пазар;
- Международна и консултативна функция – ЕНО могат да сключват споразумения с

международни организации и правителства на трети държави. Освен това, по искане или по своя собствена инициатива ЕНО могат да предоставят консултации на Европейския парламент, Съвета и Комисията и да публикуват мнения, включително във връзка с оценяването на трансгранични сливания и придобивания.

Въпреки че и трите ЕНО имат сходна структура и функции, правната уредба на всеки от тях ще се съдържа в отделен Регламент предвид различията в техните цели, обхват на дейност, специфични правомощия и др.



Приемане на законодателния пакет и възможни резултати

Очаква се предложените от Комисията регламенти да бъдат приети в кратки срокове и новите органи да започнат да функционират през 2010 г.

Възможните резултати от новата структура на финансовия надзор в Европа са най-общо следните::

- Подобряване на хармонизацията на финансово-надзорните стандарти и правила в рамките на ЕС;
- Уеднаквяване на практиките и процедурите, прилагани от националните надзорни органи, което, вероятно още на сравнително ранен етап, ще бъде осезаемо в дейността на Българската Народна Банка и на Комисията за финансов надзор в България;
- Надзорните правомощия на ЕНО, в частност възможността за приемане на задължителни решения, ще гарантира равно третиране и унифициране на изисквания към поднадзорните лица във всички Държави-членки;

- Облекчаване на трансграничното предоставяне на финансови услуги в рамките на ЕС; и в крайна сметка
- По-висока стабилност и конкурентоспособност на финансовите пазари в Европа.

Христо Райчев,
hristo.raychev@bg.landwellglobal.com

За допълнителна информация във връзка с горното, моля свържете се с:

Адвокатско дружество „Цветкова, Бебов и съдружници“ (Ландуел)
бул. Мария Луиза 9-11., ет.7
София 1000, България
Тел: +359 2 93 55 100
Факс: +359 2 93 55 166
<http://www.tbp.bg>

Ограничение на отговорността: Този материал е предоставен само с информационна цел и не съдържа изчерпателен анализ на всички изброени елементи. Преди да предприемете (или да не предприемете) никакви действия следва да потърсите професионален съвет, съобразен с Вашата ситуация. Не носим отговорност за действия или бездействия, предприети въз основа на съдържанието на този материал. © Цветкова, Бебов и съдружници (Ландуел) Адвокатско дружество. Всички права запазени.